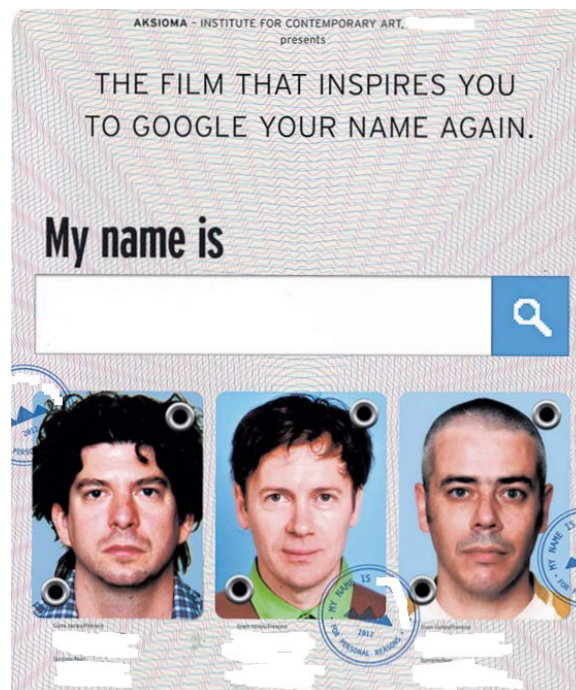

1. Hesiodose väitel põlnevad sellest mütoloogilisest pooleldi mao ja pooleldi naise kehaga koletisest näiteks Kerberos ja Lerna hüdra, Hyginuse kohaselt ka Sfinks, lohe Ladon ja Kimäär. Tihti samastatakse teda teise mütoloogilise tegelase Ketoga. Kui Hesiodose väitel on ta surematu ning ei vanane, tappis Pseudo-Apollodorose allikate kohaselt küsitava magamise ajal Hera teenija Argos Panoptes. Paljudes võõrkeeltes on selle koletise järgi nime saanud ainupiluliste seltsi kuuluvad sipelgasiillased. **Kes?**

2. Kui eelmises Jüri mängus taheti teada sel aastal Jaapanis alanud Reiwa ajastut, siis meie lähme ajas pisut tagasi ning tahame teada ajastut, mis sai Jaapanis alguse 1603. aastal ning lõppes 1868. aastal Meiji restauratsiooniga. Ajastut iseloomustab majanduskasv, range ühiskondlik kord, isolatsioonipoliitika ja stabiilne rahvaarv. Sellele pani aluse šogun, kes pääses võimule pärast võidukat Sekigahara lahingut. **Mis ajastu?**

3. Selle käimasoleval sajandil oluliselt täienenud nimekirja seni viimasteks liikmeteks said augusti lõpus Pandia, Ersä, Eirene, Philophrosyne, Eupheme. Hetkel kuulub nimekirja 53 liiget, potentsiaalseid liikmeid arvatakse olevat veel vähemalt 26. **Mis nimekiri?**

4. Ühe Euroopa riigi kolm kunstnikku võtsid 2007. aastal ametlikult endale sotsiaalse eksperimendi korras tollase peaministri nime, nende endi sõnul selleks, et selgitada, kuidas sellise nimega elada, ja astusid nimekaimu juhitasse erakonda. Üsna kohe tulid nad välja rahvusvaheliste festivalidele jõudnud dokumentaalfilmiga "Mu nimi on" ning said kohe tunda ka oma nimekaimu valitsuse viha. Näiteks ei maksnud kultuuriministeerium kunstnikule välja toetusi, mida neile oli nende loomingulisteks projektideks lubatud. Algne nimekandja oli oma riigi iseseisvusvõitluse kangelane ning peaminister aastatel 2004–2008 ja 2012–2013, kuni pidi korruptsioonisüüdistuste tõttu taanduma. **Mis nime need kunstnikud endale võtsid?** Ühe punkti saate, kui nimetate, mis riigi kunstnikega on tegemist.

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

5. Seda vana vene massiühikut, mis võrdus 2 leisiku ehk 40 naela ehk 16,38 kilogrammiga, on mainitud juba 12. sajandi kirjalikes allikates ning oli Venemaal laialt kasutusel kuni 1924. aastani, mil Nõukogude Liidus tsaaririigi aegne mõõtühikute süsteem kaotati. Ühikut kasutatakse tänini õigeusukirikute kellade, samuti sangpommide kaalumisel. **Mis ühik?**

6. Selle kukesabaliste sugukonda kuuluva põõsa (*Lawsonia inermis*) levila kulgeb Kirde-Aafrikast läbi Lähis-Ida Põhja-Indiasse. See võib kasvada kuni 8 meetri kõrguseks, selle lehed on 4–6 cm pikkused ja hallikasrohekad. Põõsa tugevalt harunenud oksad on hallid ja neil võivad olla astlad. Kuigi põõsast kasutakse ka hekitaimena ja selle tugeva lõhnaga õitest valmistatakse parfüüme, kasvatatakse seda peamiselt nende lehtede pärast. Taimel on tähtis roll ka india pulmatavades. **Mis põõsas?**

7. See inglise näitlejanna noppis viimastel Emmy jagamistel kolm auhinda komöödiasarjaga „Fleabag“, mille stsenaaristik, produtsendiks ja peaosaliseks ta on. Varem on palju kiitust saanud ka tema loodud sari „Killing Eve“. Koos Neal Purvise ja Robert Wade'iga on ta järgmise Bondi-filmi „No Time to Die“ kaasstsenaaristik. **Kes?**

8. Sel sajandil on meeste tennise üksikmängu Suure Slämmi turniiri võitjate seas vaid kaks meest, kelle perekonnanimi algab vokaaliga. **Kes on need kaks tennisisti?**

9. See 17. sajandist pärit investeerimisskeem oli väga populaarne 18.–19. sajandil. Iga skeemis osaleja investeerib vastavasse fondi mingi summa ja saab vastavalt oma kapitaliosalusele dividende. Kui mõni skeemis osaleja sureb, jagatakse tema osak teiste elusolevate osanike vahel ning liidetakse nende osakutele ja nii edasi, kuni elus on ainult üks osanik, kes saab endale kõik dividendid. Ühe skeemi hilisema variatsiooni kohaselt saab viimane elusoliija endale ka kogu kapitali. See hilisem variatsioon on inspireerinud näiteks ka Agatha Christie romaani „Paddington 16.50“. **Kuidas seda skeemi nimetatakse?**

10. Kuulete töötlust loost, mille originaali lõi Lalo Schiffrin. Selle autoriteks on kaks meest, kes on mõlemad terve karjääri mänginud ühes neljamehelises bändis, võitnud 22 Grammyt ning on mõlemad *rock'n'roll*i Kuulsuste Hallis. Küll aga ei ole kumbki neist oma bändi kõige kuulsam liige. Tegelikult ka mitte kuulsuselt teine. **Kes on selle töötluse autorid?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

11. Vahel ka Aasia Mandelaks tituleeritud ja 2000. aastal Nobeli rahupreemia pälvinud endine Lõuna-Korea president Kim Dae-jung oli riigi esimene katoliku usku president. Kui ta end 1956. aastal ristida lasi, lisas ta oma nimele juurde ühe ajaloost tuntud inglase ees- ja perekonnanime, kellel 1535. aastal riigireetmise eest surma mõistetuna pea maha raiuti. Nelisada aastat hiljem kuulutati see mees pühakuks. **Kelle nime lisas enda nimele Kim Dae-jung?**

12. See keemiline element avastati 1907. aastal samal ajal sõltumatult Charles Jamesi, Georges Urbaini ja Carl Auer von Welsbachi poolt. See on kõige kõvem lantanoid, mida kasutatakse näiteks nukleaarmeditsiinis ning selle radioaktiivset ¹⁷⁶ isotoopi kasutatakse mineraalide vanuse määramiseks oma 38 miljardi aastase poolestusaja tõttu. Kui reastada kõik keemilistele elementidele nime andnud linnad, on just küsitavale nime andnud linn suurim. Seda muidugi arvestades, et moskoovium on nimetatud Moskva oblasti, mitte linna järgi. **Mis element?**

13. Sellel klahvpillil on 32 metallkeelt, mis on suunatud klaviatuuriga paralleelselt. Iga keel on kõrvalolevast pikem, moodustades kasti kolmnurga. Kuigi see oli kuninganna Elizabeth I ajal Inglise kodudes üks armastatuid muusikariistasid, ei ole see nimetatud kuninganna auks, nagu ekslikult arvata võiks, kuna oli tuntud juba 50 aastat enne Elizabethi sündi. Juuresoleval Vermeeri maalil näeme üht neiu küsitavat pilli mängimas. **Mis pill?**

14. Kõrgkultuuri kõrvale ka pisut mitte nii kõrget kultuuri. **Mis nime all sai internetis kuulsaks pildil olev lihaseline härrasmees?** Ta sattus Matthias Fritsche videosse „KNEECAM No. 1“, mis oli salvestatud 2000. aastal Berliinis toimunud muusikaüritusel Fuck Parade. Mehe (tõenäoliselt tugevast narkojoobest tingitud) jõulised tantsuliigutused ja karm põhjamine välimus tegid temast ühe oma ajastu kuulsama internetimeemi.

15. Jean Moreau de *** (1690–1761) oli 1754–1756 Prantsusmaa rahandusminister, kuid üleelatud südamerabanduse tõttu ei jõudnud ta sel positsioonil väga kaua olla ning ta järglaseks sai tema väimees. 1757. aastast surmani oli ta Prantsuse Teaduste Akadeemia president. Mälumänguküsimuse vääriliseks muudab mehe peamiselt aga see, et tema järgi on nime saanud üks tänapäevane Aafrika riik, mille alad võttis 1756. aastal enda valdusse Prantsuse Ida-India Kompanii. **Mis riik?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

16. Küsimus vanema põlvkonna mälumänguritele. Üks Liviko kauaaegsemaid tooteid on liköör Kännu Kukk. **Milline Euroopas laialdaselt kasvav taim** annab Kännu Kukele iseloomuliku maitse ja lõhna? Selle taime maailmatoodangust annab ca veerandi Soome.

17. 1920. ja 1930. aastatel tegutses neid Eestis neli: Audakul, Muulil (praegune Veeriku Tartus), Tarvastus ja Kuudal. Kõiki nelja külastas regulaarselt baptisti misjonär Adam Podin, kes viis läbi jumalateenistusi ja kuulutas Jumala vaimu. Aastatel 1920–1940 vähenes kuulajate arv siiski kolm korda. **Mis tüüpi asutustega oli tegemist?**

18. See Saksamaalt pärit juudi neuroloog (1899–1980) põgenes natside eest Suurbritanniasse. Stoke Mandeville'i haiglas töötades tegeles ta Teise maailmasõja veteranidega, kellel võimaldas mängida ratastoolipoolt ja -korvpalli. Ta hakkas patsientidele korraldama spordivõistlusi, mida nimetas parapleegiliste mängudeks. 1948. aastal aset leidnud esimestest Stoke Mandeville'i mängudest võttis osa vaid 16 sportlast, kes võistlesid vibulaskmises, kuid mida aeg sedasi, seda rahvusvahelisemaks üritus muutus ning lõpuks kasvasid sellest välja paraolümpiamängud. **Kes oli see mees, keda võib pidada ka paraolümpia isaks?**

19. See külma sõja aegne legendaarne lennuk hoiab praegu maapinnalt startivate ja ka maapinnale maanduvate lendude mehitatud lendude kiirusrekordit (ca 3 530 km/h, püstitatud 1976). Rakettlennuk X-15 on lennanud ka üle 7 000 km/h, kuid X-15 ei startinud maapinnalt. **Mis lennuk?** Õigeks loeme ka, kui vastate vaid lennuki hüüdnime.

20. Kuulete The Beatlesi lugu „Because“ 1969. aasta albumilt „Abbey Road“. John Lennonil sõnul sündis loo viis juhuslikult, kui Yoko Ono parasjagu klaveril üht tuntud melodiat mängis. Lennon küsis, kas Ono saaks neid noote tagurpidi mängida, arendas saadud melodiat edasi ning kirjutas sellele põhinedes laulu sõnad. Milline **klaveripala** oli loo inspiratsiooniks ja kes on selle **helilooja**?

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

21. Küsitav Londonist pärit Briti maadeavastaja teenis nooruses Euroopas palgasõdurina türklaste vastu, kuid on peamiselt tuntud selle poolest, et 1608. aastal sai ta vaid aasta varem rajatud Jamestowni koloonia juhiks. Just tema elu olevat väidetavalt päästnud Pocahontas. Üks tema kuulsamaid nimekaime on meile (küll pigem hüüdnime all) tuttav teleekraanidelt ning paistab silma oma tubakalembusega. **Kes?**

22. Käesoleval aastal anti välja Riho Luuse poolt kujundatuna ühe haridusasutuse esmakordse mainimise ümmarguse aastapäeva puhul välja margiplokk. Sellel on välja toodud ka mõned asutusega tihedalt seotud isikud – Ragnar Nurkse, Karl Ernst von Baer, Eduard Ahrens, Adam Johann Krusenstern. **Mis haridusasutus?**

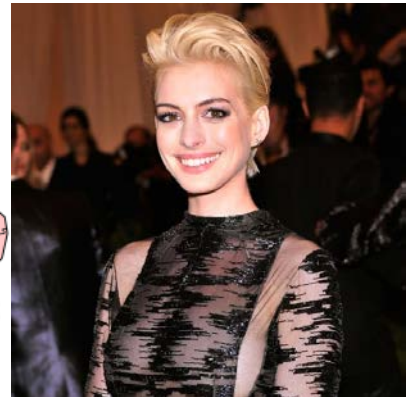
23. Millist **ühist perekonnanime** kannavad parempoolsel pildil olevad gastronoomilise maailma superstaaridest vennad Josep, Joan ja Jordi? Neid maailmakuulsaks teinud restorani avasid nad 1986. aastal oma sünnilinnas Gironas.

24. Selle Kohilas valmistatud torni tõmbasid kõrgepingemehed ühes tükis Raunamäele püsti 1979. aastal. Kui sealt tornist Saaremaad silmitseda, siis tundub, et kogu saarel pole ühtegi asulat ega inimest, ainult mets, mets ja mets. Iga ilmaga on näha Kihelkonna kiriku torn ja Viki mastid, parema ilmaga haarab silm Vilsandil, Harilaidu ja Kärila korstnaid, veel parema nähtavusega on silmapiiril Kuressaare loss, Tuulte Roos, Sõrve ja Kõpu majakas. **Kus see vaade avaneb?**

25. See 1902. aastal sündinud mees oli esimene 20. sajandil sündinud kirjandusnobelist. Noore meheena elas ta mungana Luksemburgis, 1920. aastate lõpul kolis USAsse, kus üritas läbi lüüa filmistsenaristina. Chaplini filmidest omandas ta vasakpoolse maailmavaate. See kindlustas talle 1952. aastal Lenini rahupreemia ning USAs musta nimekirja sattumise. Pärast 1956. aasta sündmusi Ungaris pettus ta ka Nõukogude Liidus. Elu lõpu poole põdes ta Alzheimeri tõbe. Ta on küll peamiselt tuntud romaanide poolest, kuid kirjutas ka näidendeid, reisikirju, lühijutte ja luulet. **Kes oli see palju reisinud mees, oma kodumaa seni ainus kirjandusnobelist?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

26. Millise **Hispaania jalgpalliklubi** kodustaadion Anoeta on käimasoleval hooajal põhjapoolseim staadion riigi kõrgliigas ehk La Ligas? Hetkel ollakse liigas kõrgel 5. kohal. Olgu vihjeks juurde pandud ka klubi vapp.

27. Maailma ehk kõige legendaarsemaks investoriks peetakse Warren Buffettit. Küsime aga hoopis tema mitte vähem legendaarse investeerimisfirma **nime**. Tegu on endise tekstiilifirmaga, mis asutati juba 1839. aastal ning mille Warren Buffett võttis üle 1960. aastatel ja muutis pikapeale valdusfirmaks. Praeguseks on tegu New Yorgi börsi kõige kallima aktsiaga. Abi on ehk ka piltidest, mis küsimuse kohal paremal pool.

28. Tallinna vanimad linnunimelised tänavad tekkisid Jaani seegi, hilisema vaestemaja piirkonnas. Esimene linnunimeline tänav oli seal Kana tänav. Selle tänava nimi kinnitati ametlikult 1882. aastal, kuid saksakeelsena oli see juba märksa varem kasutusel (*Hühnergasse*, *Hühnerzehgasse*). Tõnismäel leidub linnalinnu Tuvi tänav, Lillekülas aga kannavad kaks tänavat tuvi perekonna teiste liikide nime. Kaelustuvi (*Columba palumbus*) paralleelnime kandev (umb)tänav algab Tulika ja Talviku tänavate vahelisest hoovist ja lõpeb Tiiva tänaval, õõnetuvi (*Columba oenas*) paralleelnime kandev tänav ühendab Sõpruse puisteed Mooni tänavaga. **Mis on need kaks tänavat?**

29. See brittide magustoit oli algupäraselt soe jook, täpsemalt piim mis kalgendati veini või õllega. Tihti oli see vürtsikas ja nagu sellistel puhkudel kombeks, kasutusel ka „ravimina”. Hiljem arenes sellest välja koorene suhkruga ja tsitruselistega maius, mida serveeritakse külmalt ning mida võib väljanägemiselt võrrelda pudinguga. Shakespeare'i tekstides kasutab küsitava magustoidu põhjal valmistatud „mürgist kokteili” leedi Macbeth valvurite kõrvaldamiseks. **Mis magustoit?**

30. Selle Mongoolia metalbändi esikalbum tuli välja selle aasta septembris ning on pälvinud rahvusvahelist tuntuust. Nende *metal*-stiili alla liigitatava muusika eripäraks on naturaalse kõlaga pillide kasutamine ja mõjutused kohalikust kõrilaulust. Bändi nime tuletamisel võib abiks olla väga sarnaste kõladega Eesti popelektroonika või legendaarse Suurbritannia rokkansambli nimede meenutamine. **Mis bänd?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

31. Umbes 91% selle aine koostisest moodustab karbonaatne mineraal aragoniit, vähemal määral sisaldab see ka konhiini ja vett. Seda kasutatakse peamiselt dekoratiivesemete ja muusikainstrumentide kaunistuseks, sageli valmistatakse sellest materjalist ka kaaviari tõstmise lusikaid, kuna erinevalt metallist ei muuda see toiduga kokku puutudes selle maitset. **Mis aine?**

32. Selle riigi presidendipalee Palacio de los López on nimetatud riigi kahe esimese presidendi auks, riigi esileedi ametlikuks residentsiks on aga Mburuvicha Roga, mille nimi tähendab ühes selle riigi ametlikus keeles „pealiku maja“. Alates 2018. aasta augustist töötavad neis hoonetes Mario Abdo Benitez ja Silvana López Moreira. **Mis riik?**

33. 2019. aasta 1. jaanuari seisuga on selline eesnimi Eestis 257 naisel. Kreeka mütoloogias kannab seda nime üks okeaniididest, kelle tütardeks on merenümfid nereiidid. Seda eesnime kannavad nt Austria endine suursaadik Eestis (Danler), kaks korda Šveitsi liidunõukogu juhtinu (Leuthard), Warren Buffetti õest pärijanna ja filantroop ning Gerhard Schröderi neljas abikaasa. Lisaks leidub sellenimelisi Prantsuse allveelaevu, asteroide, maailmas ja Eestis ülitunnustatud kirjanaisi ning koguni küpsiseid. „Shreki“ filmis kandis seda nime Tuhkatriinu kole kasuõde. **Mis nimi?**

34. Nähtav maal kannab pealkirja „Kolm modeli“ ning see valmis ajavahemikus 1886–1888. Teos oli loodud ninanipsuks kriitikuile, kes väitsid, et kunstniku stiil on külm ja pole võimeline kujutama elu. Tänapäeval võib maali imetleda Philadelphias Barnes Foundationis. **Kes on maali autor?**

35. Äsja lõppenud kergejõustiku MM-il sai küsitav sportlane 110m tõkkejooksus koguni neljanda MM-medali järjest. Medalite täiskomplekt oli tal olemas juba varasemast, seekord lisandus veel üks hõbe. Kahel korral on ta tulnud ka Euroopa meistriks. Tema ema oli samuti tiipptasemel kergejõustiklane, kelle nimel on tänini oma ala kõigi aegade paremuselt 27. tulemus. **Kes on see tõkkesprinter?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

36. Selle 79-aastase salapärase ameerika kirjaniku debüütromaan „Must pühapäev“ ilmus 1975. aastal. Käesoleval aastal nägi trükivalgust tema kuues romaan „Cari Mora“. Selle puhul andis ta üle 43 aasta esimese suurema intervjuu The New York Timesile, kus selgus, et ta on suur loomasõber ja tegutsenud vabatahtlikuna aastakümneid loomade varjupaigas. Nimetatud romaanid on ainsad, milles ei esine kuulsaimat tema loodud tegelast. See tegelane on jõudnud ka kinolinale ning tema kehastajale ulatati 1992. aasta märtsis selle eest ka üks tuntud kuldmehike. **Kes on see kirjanik?**

37. Oma 1922 raamatus „Avalik arvamus“ võrdles ta avalikkust „metsistunud karjaga“, mis vajab juhtimist valgustatud eliidi poolt, kelle huvid ulatuvad enda ninaotsast kaugemale. Samuti on ta märkinud, et kui kõik inimesed mõtlevad sarnaselt, ei mõtle keegi eriti palju. **Kes** oli see 1889-1974 elanud USA ajakirjanik ja poliitikakommentaator, üks esimesi massikultuuri ja avaliku arvamuse kommentaatoreid?

38. 2017. aastal valminud „PUBG“ on üks enim müünud arvutimänge läbi aegade, mida mängib hetkel hinnanguliselt üle 400 miljoni inimese. See põhineb kaudselt Jaapani kultusfilmil „Battle Royale“. Düstoopses maailmas pannakse valitud rühm noori viimase ellujääjani võitlema – hiljem on samasugust printsiipi kasutatud ka muuhulgas „Näljamängude“ triloogias. Tähed B ja G mängu nimes tähistavad sõna *Battlegrounds*, P ja U aga hüüdnime, mida kasutab teistele populaarsetele arvutimängudele samasuguse printsiibiga „režiimide“ loomisega tuntuks saanud Brendan Greene. **Mis on Brendan Greene'i hüüdnimi?**

39. Mis spordialal saavad maailmameistrid oma pea kohale tõsta Webb Ellise karika? Järgmisena avaneb selleks võimalus 2. novembril Jaapanis.

40. Mõnda aega hoidis suurima ühegi UNESCO maailmapärandi nimistusse kantud kohata riigi tiitlit konkurentsilt Angola. 2017. aastal lisati aga nimekirja Mbanza-Kongo linn riigi põhjaosas. Hetkel on selle arvestuse esimesed kaks riiki üsna sarnaste näitajatega. Need mõlemad on Aafrika riigid, ühe pindala on 637 657 km² ja elanikke u. 11 miljonit, teisel pindala 619 745 km² ja elanikke u. 12,2 miljonit. Nad pole naaberriigid, kuid neil on kaks ühist naaberriiki. Mõlemi lipul on kujutatud tähte ja mõlemi lipul kohtab Aafrikale mitte eriti omast sinist värvi. **Mis on need kaks riiki?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

41. 1894. aastal sai Uus-Meremaast esimene riik maailmas, kus see riiklikult kehtestati. Kaks aastat hiljem järgnes Austraalia, 1909. aastal Suurbritannia. Euroopa Liidu 28 liikmesriigist on selle hetkeseisuga riiklikult kehtestanud 22. Sinna alla ei kuulu Soome, Rootsi, Taani, Austria, Itaalia ja Küpros, kus on leitud alternatiivsed meetodid. Kõige keerulisem seda puudutav süsteem on Indias, kus vastavalt geograafilistele piirkondadele on sellel üle 1200 erineva versiooni. **Millest jutt?**

42. Temast sai 1978. aastal esimene mitte USAs sündinud NBA *draft*i esimene valik. 1987. ja 1988. aastal tuli ta Los Angeles Lakersi ridades NBA meistriks. Veel enam on aga tuntud tema poeg, kellel on praeguseks ette näidata kolm NBA meistritiitlit. **Kes?**

43. Selle vanglahoonetüübi mõtles välja inglise filosoof Jeremy Bentham, kes külastas oma Venemaal vürst Potjomkini alluvuses töötavat venda Samueli. Eesmärgiks oli luua vangla, millega saaks võimalikult palju kokku hoida töötajate arvelt. Bentham kavandas hoone, mille keskel olevast tornist avaneb täielik vaade ringikujuliselt paigutatud kongidesse, ilma et kinnipeatavad näeksid tornis viibivat valvurit. Seda vanglatüüpi on oma teostes käsitlenud ka Michel Foucault. Hoone nimi pärineb kreeka keelest ja tähendab „kõikenägevat“. **Mis vangla?**

44. Vasakpoolsel pildil nähtav maal (praegu Eesti Panga varakambrites) valmis 1987. aastal ühe 1940. aasta tööliste demonstratsiooni põhjal, kus töömehed siiski ei kandnud kirstu, millele oli kirjutatud „Kapitalism“, vaid kõigest transparenti, millel kapitalism kuulutati surnuks. 1930. aastal sündinud ja senimaani meie keskel olev kunstnik on saanud nii Eesti Vabariigi kunstipreemia, Kristjan Raua preemia kui ka Konrad Mäe medali. Ta on öelnud: „Oma loomingus olen võtnud eeskuju koopamaalist ja suurest vene kunstnikust Brüllovist.“ **Kes?**

45. Kuuldav kauni tämbriga, kuid lihtsa nimega eesti jazzlaulja-laulukirjutaja on tuntud koosseisudest MiaMee, Elletuse ja Verbarium. Tema häälepaletti on võrreldud Emiliana Torrini ja Björkiga. Tänavusel Jazzkaarel astus lauljanna esmakordselt üles omanimelise koosseisuga, kus veel Joel Remmel, Jaan Jaanson, Mihkel Mälgand ja Ahto Abner. Sõnade autoriteks Anna Haava, Betti Alver, Juhan Liiv, Jaan Tättel, Jaan Pehk ja Maian Kärmas. **Kes laulab?**

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

46. Selle tiitli nimetust saab eesti keelde tõlkida kui „asetäitja“ või „järeltulija“. Kuigi seda tiitlit on üritanud veel sel sajandilgi endale võtta mitmed teised, peetakse tiitli viimaseks ametlikuks kandjaks Abdülmecit II, kes kandis seda tiitlit 1922–1924. **Mis tiitel?**

47. Enne lähenevaid Sofias toimuvaid mälumängu Euroopa meistrivõistlusi ka üks kohustuslik Bulgaaria küsimus. Seda 1014. aasta lahingut võib pidada üheks Bulgaaria ajaloo mustemaks päevaks. Belasitsa mägedes toimunud lahingus said tsaar Samuili juhitud bulgaarlased hävitava kaotuse Bütsantsi keisri Basileios II käest, kes sai endale hiljem hüüdnimeks Bulgaroktonos ehk „bulgaarlaste tapja“. Vangi langes 8000–15000 bulgaarlast. Iga saja vangi kohta üheksakümne üheksal lasi Basileios II silmad peast torgata, igale sajandale mehele jäeti aga üks silm alles, et nad saaksid ülejäänud pimedad võitluskaaslased koju tagasi juhatada. Samal aastal suri ka Samuil ning neli aastat hiljem viisid bütsantslased Bulgaaria vallutamise lõpuni. **Mis lahing?**

48. Pildil nähtavat muuseumit hakati ehitama 1838. aastal mehe auks, kes samal aastal pärast 42 aastat oma kodumaale naases. Kui mees kuus aastat hiljem suri, maeti ta hoone sisehoovi keskele. **Kellele on see muuseum pühendatud?**

49. Seda 2013. aastal Euroopa Kosmoseagentuuri poolt orbiidile saadetud kosmoseteleskoopi peetakse praeguseks kõige täpsemaks kosmosekaardistajaks. Teleskoobil jätkub kütust tegutsemiseks umbes 2024. aastani. Tema eelkäijat kutsuti Hipparcoseks. Teleskoobi nime otsides on abiks, nagu kosmosetemaatika puhul üldiselt kombeks, kreeka mütoloogia peale mõtlemine.

50. Esimene Eesti profijalgpallur tegi oma profidebüüdi juba 1928/1929 hooajal FK Austria Wienis. Koondises mängis ta üpris pikalt ning sai 44 mänguga kirja ka 16 väravat. **Kes?** Kui tema perekonnanimi ei tule meelde, siis loodetavasti meenub vähemalt presidendiproua Helle Meri neiupõlvenimi.

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

51. See protestantlik usuvool tekkis 1525. aastal Conrad Grebeli, Felix Manzi ja Jörg Blaurocki õpetuste tulemusena. Nende usu nurgakiviks oli veendumus, et lapsi ei saa nende pattude eest karistada, kuna neil puudub arusaamine heast ja kurjast. Seega ei peaks neid ka ristima enne, kui nad otsustavad selle sakramendi kasuks oma vabast tahtest. Tänapäeval kuuluvad suurimate selle usuvoolu allharude hulka mennoniidid, amišid ja hutteriidid. **Mis usuvool?**

52. See paksuleheline sügise kuninganna kasvab paljudes Eesti aedades ja seda kuni lume tulekuni. Niitudel kasvab ta enamasti üksiku taimena ega torka selliselt silma kui koduaia puhmas. Venemaal nimetatakse teda „kriiksuvaks taimeks“, kuna lehed murdmisel kriiksuvad. Taim on mitmeaastane, kõrgusega 20–80 cm, tõusvate tugevate vartega ja punakasroheline. Lehed on piklikud, veidi sissepoole kõverdunud, hambulised ja lihakad. Mugulataolised juured lähevad üle peenikesteks juurteks. Õied väikesed, punakasroosad ja on kokkukorjunud varte tippu tihedasse kännas õisikusse. Õitseb augustis ja septembris.

Mis taim?

53. Küsitavat meest peetakse vahel Konstantin Tsiolkovski kõrval moodsa raketiteaduse isaks. 16. märtsil 1926 lennutas ta Massachussetsi osariigis taevasse maailma esimese vedelkütusel töötava raketi. Samuti oli ta juba 1914. aastal patenteerinud mitmeastmelise raketi idee. Tema järgi on nimetatud ka Jeff Bezose asutatud firma Blue Origin üks esimesi testrakette. **Kes?**

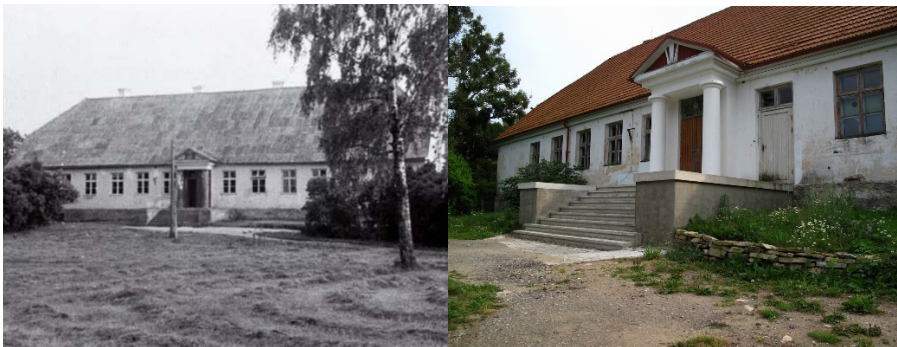
54. Millises superkangelasefilmis jõudis esmakordselt filmiekraanile küllaltki kummalise nimega superkangelanna Negasonic Teenage Warhead? Filmi nimitegelane pidas seda nime kõige ägedamaks nimeks üldse. Seni on Negasonic Teenage Warhead tegutsenud kahes filmis, kuid on kuulujutte, mis väidavad, et sellele tuleb lisa.

55. Mis on ainus valitsejanimi, mida on kandnud Inglismaa kuningad nii enne normannide vallutust 1066. aastal kui ka pärast seda?

Aare Sireli memoriaal 2019. Küsimused: võistkond Väärispuupead

56. Alates 1969. aastast on meeste vasaraheite maailmarekordeid püstitanud vaid Nõukogude Liitu, Ida- või Lääne-Saksamaad esindavad sportlased. **Kes on seni viimane mitte neist kolmest riigist pärit maailmarekordiomanik?** Tema medalikapist võib leida ka olümpiakulla, tema poja üheks kirkamaks medaliks on aga juunioride MM-kuld kümnevõistluses.

57. Seda Saare-Lääne piiskopkonna suurt majandusmõisat on dokumentides esmakordselt mainitud 1449. aastal. Mõis sarnanes isegi väikese linnakesega, kus peale alaliste elanike peatusid tihti ka piiskopid. Mõisa alla kuulusid Järve, Kuhu, Pikavere, Salevere ja Tammiku külad. 1913. aastal oli mõisal maavaldusi umbes 14 000 hektarit. Mõis on üle elanud mitmeid põletamisi. Praegune barokne hoone on ehitatud 1636. aasta paiku krahv Thurni poolt. Aastatel 1797–1919 kuulus see Viljandi Aadlipreilide Varjupaigale majandusmõisana, 1936. aastal ehitati härrastemaja ümber algkooliks. Hoonest kuigi kaugele ei jää kohad, kus pärast II maailmasõda varjas end legendaarne metsavend Ants Kaljurand ehk Hirmus Ants. **Mis mõis?**

58. Monel on hea korrosioonikindlusega sulam, mida kasutatakse peamiselt laevaehituses ning keemia-, nafta-, toiduaine- ja tekstiilitööstuse seadmete valmistamiseks. See on nime saanud USA töösturi Ambrose Monelli järgi. Sulamis on harilikult umbes kolmandik vaske ja väikses koguses rauda, süsinikku, mangaani, alumiiniumi või räni. **Mis metall** moodustab selles sulamis aga enamuse (52–67%)?

59. Näete saksa kunstniku Hans Mocznay 1964. aasta maali, mille tegevus leiab väidetavalt aset 1844. aastal Prantsusmaal. **Kes on laua ääres istuvatest isikutest parempoolseim?**

60. Lõpetame pidulikult. Kuulete ühe riigi hümn, mis aeg-ajalt kõlab ka spordivõistlustel, kuigi mitte nii sageli, kui meile meeldiks. Nii selle sõnade kui ka viisi autor on Timothy Gibson. Hümn võeti ametlikult kasutusele 10. juulist 1973 ehk riigi iseseisvuspäeval. Riigi pindala (13 878 ruutkilomeetrit) ja rahvaarv (veidi üle 400 000 elaniku) on umbes samas suurusjärgus Lõuna-Eestiga. **Mis riik?**